

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domnii co-
lectori.

Nr. 13.

Brasiovu 1. Iuliu 1869.

Anulu II.

Nr. 157—1869.

ANUNCIU.

Conformu conclusului adusu in siedinti'a II. a adunarei generale a asociatiunei transilvane tienuta la Gherl'a in $26/4$ Augustu 1868 p. XXXII. adunarea generala a asociatiunei transilvane pentru anulu curente 1869 se va tiené la SIOMCUT'A, si anume siedinti'a I. in 10. Augustu, ér' siedinti'a II. in 11. Augustu a. c. dupa calendariulu gregorianu (nou).

Ceea ce prim acést'a in sensulu §§loru 21 si 25 din statutele asociatiunei se aduce la cunoscinti'a publica cu acea adaugere, cumca in numit'a adunare numai acelu disertiuni li se va poté da ordine pentru cetire, care conformu programulu satoritu, se voru trimite de timpuriu din partea resp. domni diserenti, la comitetulu asociatiunei transilvane.*)

Sibiiu in 8. Iuniu 1869.

Dela presidiulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Ioanu Hannia mp.,
vicepresiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

Ad 159—1869.

Ordinea lucrarilor adunarei generale IX.,

ce asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu o va tiené in Siomcut'a in 10. si 11. Augustu 1869 dupa cal. gregor. (st. n.)

Siedinti'a I.

I. Membrii asociatiunei se aduna demaneti'a la 8 óre in localulu destinatu pentru tienerea siedintieloru.

II. Presiedintele deschide adunarea si se alegu trei notari ad hoc pentru purtarea protocolulu.

III. Secretariulu comitetulu cetesce raportulu seu despre activitatea comitetulu in anulu espiratu, dela cea din urma adunare generala.

IV. Casieriulu si controlorulu asteru bilantiulu venituriloru si speseloru anuale si espunu preste totu starea materiala a asociatiunei.

V. Bibliotecariulu raportéza despre starea actuala a bibliotecei asociatiunei.

VI. Se alege o comisiune de trei membrii, carii in intielesulu §§loru 6, 8, 9 din statute voru conscrie intr'unu localu indemanatecu pre membrii cei

*) Celalalte diuarie romane inca suntu rogate a reproduce in colónele sale acestu anunciu.

noui, voru incassa tacesele dela densii si le voru subministra casieriulu.

VII. Se alege o comisiune de cinci membrii, spre a cerceta socotelele si a raporta in siedinti'a II.

VIII. Se alege o comisiune de siepte membrii, spre a desbate asupr'a eventualeloru propuneri ale comitetulu, séu ale altoru membrii ai asociatiunei, care ar cadé in competenti'a adunarei generale.

IX. Tempulu restante se intrebuintéza pentru cetirea disertatiuniloru incurse de timpuriu la presidiulu comitetulu asociatiunei.

Siedinti'a II.

X. Se continua cetirea disertatiuniloru restante din siedinti'a premergatoria.

XI. Se primescu si se desbatu raportele comisiuniloru delegate in siedinti'a precedenta dupa ordinea, ce se va satori de presiedintele.

XII. Se desbatu proiectele si motiunile, ce s'ar face in privinti'a asociatiunei.

XIII. Se statorisce tempulu si locul celei mai de aprópe adunari generale.

Sibiiu, in 8. Iuniu c. n. 1869.

Dela comitetulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Ioanu Hannia mp.,
vicepresiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

Nr. 154—1869.

Protocolulu siedintiei lunarie a comit. asoc. trans. rom.

tienute in 8. Iuniu c. n. 1869 sub presidiulu Rev. dn. vicepresiedinte Ioanu Hanni'a, fiindu de facia ddnii membrii II. sa dn. consil. Pav. Dunc'a, dn. capit. in pens. Ioane Bradu, dn. advoc. dr. Ioanu Nemesiu, dn. dr. Nicolae Stoi'a, dn. capit. si cassariu alu asoc. Const. Stezariu, dn. prof. Ioanu Popescu, dn. secr. II. Ioanu V. Rusu, dn. redactoriu si bibliotecariu alu asoc. Nicolae Cristea si dn. advocatu dr. Dumitru Racuciu.

§. 45. Domnulu vicepresiedinte Ioane Hanni'a dà cetire unui telegramu, prin carele intieleginti'a romana din Cetatea-de-pétra, adunata spre a se intielege pentru primirea asociatiunei literarie romane, saluta pre comitetulu aceleia, asteptandu cu sete din'a adunarei generale.

Comitetulu primindu cu cea mai mare placere acelu telegramu, decíde a resalutá cu tóta caldur'a numai decatu inca in decursulu siedintiei pre intieleginti'a romana si pre toti membrii asociatiunei din Cetatea-de-pétra, esprimendu'si totuodata dorinti'a, de

ai pot  imbraciosia in numeru catu mai mare la viitoria adunare generala.

§. 46. Domnulu cassariu alu asociatiunei present za conspectulu despre starea cassei asociatiunei pre tempulu acestei siedintie, din carele se vede, c  cass'a asociat., dupa subtragerea erogatelor de pana acumu, are in proprietatea sa sum'a de 39,243 fr. 35 1/2 cr. v. a.

Se ia spre scientia.

§. 47. In legatura cu ac st'a secret. II. sub Nrii protocolului agendel. 144, 147, 148, 149, 151 si 152 refer za despre banii incursi la asociatiune dela siedinti'a trecuta a comitetului, parte c  prenumeratiuni la „Transilvani'a,” parte c  colecte si tacse de membrii ord. ai ssoc. si anume: a) c  prenumeratiuni la „Transilvani'a” au incursu numai 2 fr. v. a.; b) c  colecte facute prin staruinti'a dlui protopopu Olimpiu Barboloviciu 38 fr. si a dlui notariu Nicolae Ciugudeanu 25 fr., cu totulu 63 fr.; c) c  tacse de m. ord. si pentru 2 diplome cu totulu 227 fl.

Conclusu. Raportulu despre banii incursi la as. se ia spre scientia cu acea adaugere, c  membriloru noui, si anume d mnei Salvin'a Tobiasiu din Abrudu, care respondiendu capitalulu de 200 fr. v. a. conformu §. 6 p. 1 din statute, a devenitu memb. fundatoriu alu asociatiunei, cumu si dn. capitanu c. r. Stefanu Borgovanu, carele respondiendu tacsa anuală prescisa prin statute §. 6 p. 2 a devenitu m. ord., se li se spezeze din partea secretariatului respectiveve diplome de membrii ai asociatiunei.

§. 48. Secret. II. sub Nr. 145 aduce la cunoscienti'a comitetului, cumca in urm'a scris rei dlui secret. I. G. Baritiu au trimesu unu ecsemplariu din „Transilvani'a” de pre 1868 dlui E. Picotu, viceconsulu alu Maiestatei Sale imperatoriului franciloru, la Timisi r'a per Postnachnahme.

Se ia spre scientia.

§. 49. Sub Nr. 146 se impartasiesce o scris re a dlui secret. I. G. Baritiu din 26. Maiu a. c., prin care domni'a sa asterne la comitetu: a) list'a abonatoriloru la „Transilvani'a,” carii au mai platitu abonamentele sale deadreptulu la redactiunea f iei; b) conspectulu ecsemplariiloru din „Transilvani'a” trimese gratis parte c  ecsemplarie de on re, parte in schimbu, parte ofici se in numeru de 60; c) conto-curentu alu editurei f iei pre 5 luni cu acea observare, c  pre anulu curente, dupace f i'a s'a tiparitu numai cate 1 1/2 c le pre unu numeru, in relatiune cu anulu trecut, se va put  economisa o sumusi ra de 156 fl., d) cere a i se asemna o anticipatiune de 200 fr. v. a. c  spese pentru edarea f iei; in urma e) cere a i se da voia, c  se p ta trimite unu ecsemplariu gratis din „Transilvani'a” pentru societatea studentiloru romani din Vien'a.

Conclusu. Scris rea secret. I. cu privire la cele coprinse sub a), b) si c) se ia spre scientia,  r' incatu pentru cele coprinse sub d) se decide a se asemna la cass'a asociatiunei cerut'a anticipatiune de 200 fr.

si dn. cassariu se insarcin za cu trimiterea aceleia; in urma catu pentru cererea de sub e) i se da voia dlui redactoriu a trimite gratis unu ecsemplariu din „Transilvani'a” pentru societatea studentiloru romani din Vien'a.

§. 50. Dupace comitetulu in sensulu conclusului adunarei generale dela Gherl'a din a. tr. p. XXIII. pos. 4. are se asterna la prosim'a adunare generala unu proiectu detaiatu in privinti'a cartiloru edende de instructiune pre spesele asociatiunei, si dupace acelasi in ast'a privintia s'a si pusu deja in cointelegere si cu respect. ordinariate romane, dela care au si sositu declaratiunile recerute, secret. II. face propunerea, c  pentru elaborarea acelu proiectu se se al ga o comisiune din sinulu comitetului.

Propunerea priminduse, se alegu de membrii acestei comisiuni dd. vicepresiedinte Ioane Hanni'a, dr. Nemesiu si dr. Racuciu cu acea, c  resp. proiectu elaboratu pre bas'a actelor si in conformitate cu impregiurarile presente ale asociat., se se presenteze spre pertractare inca in siedinti'a prosima a comitetului.

§. 51. Se mai face alta propunere pentru alegerea unei comisiuni insarcinande cu prelucrarea proiectulu de bugetu preliminaru pre anulu viitoriu alu asociat. 1869/70, carele inca va av  de a se asterne prosimei adunari generale spre desbatere si acceptare.

Conclusu. De membrii acestei comisiuni se alegu dr. Nemesiu, cassariulu Constantinu Stezariu si I. V. Rusu. Ac sta comisiune inca va av  de a raport  in siedinti'a viitoria a comitetului.

§. 52. Se d  cetire ordinei lucrariloru pentru adunarea generala viitoria, carea statorinduse se decide: a se public  de tempuriu in f i'a asociatiunei.

§. 53. Comisiunea alesa in siedinti'a trecuta pentru elaborarea unui proiectu de regulamentu in privinti'a folosirei cartiloru din bibliotec'a asociatiunei prin referentele seu dn. dr. Racuciu, asterne respect. elaboratu, carele cetinduse si desbatenduse,

se primesce in totu coprinsulu din partea comitetului si totuodata conformu conclusului adunarei generale dela Gherl'a din an. trecut p. XXIII. pos. 5 se decide a se asterne prosimei adunari generale.

§. 54. Pentru verificarea protocolului siedintiei acesteia se alegu ddn. membrii Pavelu Dunc'a, dr. Nemesiu si dr. Racuciu.

Cu aceste siedinti'a comitetului inceputa la 4 1/2  re dupa amr di se inchei  pre la 7  re ser'a.

Sibiiu datulu c  mai susu.

Ioane Hanni'a mp.,
vicepresiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

S'a verificatu, Sibiiu in 11. Iuniu 1869.

Dr. Nemesiu mp.
Pav. Dunc'a mp.
Dr. Racuciu mp.

Din cronic'a lui Michailu Cserei. 1661—1711.

(Continuare).

La an. 1692, carele este anulu diplomei leopoldine, cronicariulu Mich. Cserei face un'a din cele mai interesante descoperiri cu respectu la sôrtea, care se prepará pre atunci Transilvaniei. Aici inse premitemu, cà celu care voiesce a petrunde importantí'a acelei descoperiri, trebue se aiba cumoscintia ecsacta despre relatiunile si legamentile, care ecsistá pre la finea seclului alu 17-lea intre imperiulu romano-germanu si intre vasalii sei, asia numitii electori ai Germaniei, din carii in decursulu tempuriloru se alesera cativa regi si alti suverani sub titluri diverse. Cserei adica mai nainte de a impartasí coprinsulu diplomei leopoldine, permite acestea:

„Ce e dreptu, cà indata dupa mórtea betranului principe si dupa alungarea lui Tökölyi din Transilvani'a, imperatulu imbiiese pe tíera, cá déca voru avea placere*), elu va face, cá Transilvani'a se fia incorporata la staturile imperiului, si cá se se dea si Transilvaniei aceleasi privilegia, de care se bucura vasalii imperiului. Inse domniú nostrii (boierii) staturera de mai multi ani sub imperiulu turcescu si nu intielegea ce insemna a fi vasalu. Din contra Nicolae Bethlen, carele calatorise in tierile de susu si era omu cu experientia in afacerile imperiului, intarea cu juramentu, cà nici insasi tíer'a nu si-ar potea cere una stare mai buna, decatu este aceea, cu care o inbiie imperatulu; pentrucà aceea nu ar fi iobagía, precumu o esplica ardelenii, ci ar fi una legamente strinsa catra imperiulu romanu pre langa conditiuni anumite, pre care déca tíer'a le va impliní, imperiulu inca ar fi oblegatu a sta din tóte poterile sale in ajutoriulu Transilvaniei la lipsele ei, totu-odata a o apara in contra ori-carui inemicu cá pre unu membru alu imperiului. Elu inse (Bethlen) nici decumu nu a potutu face pe boierii ardeleni, cá se'i dea crediementu, si asia ei cá nisce nebuni aruncara din mana frumós'a libertate**). Deci imperatulu vediendu, cà loru nu le trebue bincele, a trimisu tieriei una diploma constatoria din óresi-care puncte, prin care si dupa care

*) Adica staturile tieriei, status et ordines, clasele privilegiate, cà pre insusi poporulu tieriei nu'lu intrebá nimeni.

***) Ce curiosu se repetiesce uneori istori'a! Adica asia numit'a idea Schmerlingiana din dílele nóstre nu este mai multu, decatu una copia alterata a ideei din anii 1690—1. Pe atunci se dicea: Pre cate privilegia recunoscute si confirmate au tierile vasale ale imperiului romanu-germanu, intocma pre atatea se aiba si Transilvani'a; éra in an. 1861—65 se dicea: Pre cate drepturi va recunósce cas'a Habsburg-Lotaringi'a celorlalte tieri ale imperiului seu, pre atatea se fia recunoscute si Transilvaniei, plus unele privilegia in favórea de ecs. a sasiloru. In dílele lui Leopoldu rivalitatile nebunesci confesionali si fanaticismulu confesional unite cu grós'a nesciintia, produsera cea mai infricosiata confusiune de idei; in dílele nóstre aceeasi confusiune de idei, multiplicata cu rivalitatile fórte egoistice nationali, ajutate de vanitatea unei spoieli de idei moderne, avura, de si sub alta forma, aceleasi rezultate.

Not'a comp.

Transilvani'a se fia administrata sub domni'a imperatului. Éra fiindu-cà tenerulu Mich. Apaffi cá principe alesu era inca numai unu copilandru, invoiduse si tíer'a, imperatulu poruncí cá, pana ce va cresce Mich. Apaffi, se aléga unu gubernatoriu. Deci in adunarea dela Fagarasiu se alese prin votu liberu (szabados vox) Georgie Bánffi, fiulu lui Dionisie Bánffi, pentrucà acesta castigá voturi mai multe, decatu ceilalti; éra dupace 'i vení confirmatiunea dela imperatulu, in diet'a dela Sibiiu depuse juramentulu, éra langa elu se alesera de consiliari: Grigorie Bethlen, Ioanu Haller, Alecsie Bethlen, Georgie Gyeröffi, Nicolae Bethlen, Stefanu Naláczi, Mich. Toroczkai, si din natiunea sasésca duoi. Totu atunci imperatulu trimise atatu pentru gubernatoriu, pentru generalulu ungurescu din Transilvani'a, catu si pentru cancelariu, tesaurariu si pentru domniú consiliari instructiuni, pe care densii depusera juramentu, éra gubernatoriulu espeduea tóte actele cu numele si sigilulu seu; espeditiunile proceseloru judecatoresci inca se facea in acelu modu, si elu porunceá preste tóta tíer'a cá si principii de mai nainte, apoi in adeveru cà si tragea la venituri. Secretariulu gubernatoriului era Samuilu Biro. Acésta fú a trei'a forma de regimu in dílele mele, éra consiliulu de statu se desfiintá.“

Dupa acestea Cserei, care era unu calvinianu fórte zelosu, despre scarbósele frecari confesionali din acelu tempu serie acestea:

„Acumu inse papistasii din Ardélu vediendu, cà regimulu principiloru reformati s'a trecut si cà imperatulu Romaniloru este papistasiu, crédiura cà potu inainta religiunea loru in Transilvani'a. Deci ei incepura a se desbina de catra celelalte religiuni si pretinsera, cá articulií cati s'au fostu codificatu mai de nainte in constitutiunile aprobate si compilate in contra iesutiloru, in contra episcopului, care locuía in Transilvani'a, cu unu cuventu, in contra religiunei catolice, se se stérgea pentru totu-deauna, si ei inca se se bucare de acelu ecsercitiu liberu, de carele se bucura reformatii; atatu in Clusiu, catu si in Alb'a Iulí'a, in laintrulu cetatei se li se dea biserica; atatu in consiliu, catu si in tabla si in deregatoriile municipali se fia in numeru egalu cu reformatii. Catolicii mai avea inca si alte multe pretensiuni nelegale. Apoi inse atatu reformatii, catu si celelalte confesiuni sciá, cà legile acelea s'au decretatu prin invoiél'a comuna a tieriei si asia s'au inarticulatu, si cà déca acci articuli se voru desfiintia, fara cá se fia intrebata tíer'a prin diet'a sa, atunci pe acésta cale tóte legile Transilvaniei se voru resturna, din cauza, cà acci articuli au fostu decretati de dieta si codificati totudeauna cu mare grija, si tíer'a a voitu, cá se fia obserbati in veci, cá aceia se fia legi fundamentali ale tieriei, dupa care se fia conduse afacerile patriei. Mai virtosu proscriptiunea iesutiloru a fostu decretata pentru salvarea tieriei intregi; insii papistasii din Ardélu in unire cu celelalte confesiuni au voitu si au propusu proscriptiunea iesutiloru, pentrucà ei atunci avea tristulu

exemplu dinaintea ochiloru, in ce modu iesuitii aruncasera in celu mai fiorosu pericolu atatu pre Sigismundu Báthori, catu si pe tíera. Deci iesuitii fusesera proscrisi din cauza, pentrucá se nu mai aduca si alte-dati unu reu atatu de mare preste tíera. De si tóte acestea li se spunea de ajunsu papistasiloru, ei inse nu era indestulati cu atata, ci supará desu pe curtea imperatului. Atunci inse n'au potutu scóte altu ceva nimicu la cale, decatu cá in diploma li se concesse numai atata, cá biserica edificata de Cristoforu Báthori in Alb'a Iuli'a, éra acumu parasita, papistasii se o restaure cu spesele proprie; totu asemenea si in Clusiu se'si edifice biserica acolo, unde 'si avura pana acmù cas'a loru de rugatiune, éra in consiliu si intre membrii tablei se fia si ei in numeru egalu.“

„Diplom'a stà din optuspredece puncte: 1) Asecurarea lui Apaffi despre domnia, déca va fi capace de ea; 2) cá in Transilvani'a se nu mai intre alte caste de calugari papistasiesci, afara de aceia, carii era acolo pana ací; 3) donatiunile regiloru si principiloru vechi se confirma; 4) se confirma constitutiunile aprobate, compilate si dreptulu municipale alu sasiloru; 5) se confirma dreptulu consvetudinaru (datinele vechi) si libertatea de pana acumu a proceduriloru legali; 6) se se aplice in totu feliulu de functiuni fiii patriei; 7) averile castigate dela cei caduti in not'a necredintiei (catra patria si tron) si dela cei morti fara clironomi se se doneze filoru patriei; 8) modalitatea candidarei la functiunile cardinali; 9) infiintierea consiliului, a tablei si a directoriloru (procuroriloru); 10) se se tiena in fiacare anu dieta si se se continue octavele judecatoresci; 11) functiunea gubernatoriului Transilvaniei; 12) contributiunea anuale a tierei se fia in tempu de pace cincidiece de mii de taleri, in tempu de guera patru sute de mii fiorini nemtiesci; 13) accisele se desfiintiaza; 14) natiunea secuiesca remane si ea privilegiata; 15) se garantéza libertatea comerciului; 16) se confirma donatiunile arendeloru statului; 17) reformarea (?) garnisónei nemtiesci din Transilvani'a; 18) se desfiintiaza postariile si incortelarile gratuite, la care era supusa natiunea sasésca.“

„In adeveru, cá acésta diploma era fórté frumósa, si eu cutezu se dícu, cá curtea Vienei niciodata nu o ar fi violatu, si cá amu fi potutu vietíu in mare fericire si pace pre langa acea diploma; inse contraversi'a dintre cele trei natiuni, multele frecari dintre cele patru confesiuni au datu ocaziune la resturnarea acelei diplome sacre. Atatu o mai trasera, care in una parte, care in alt'a, atatu o mai esplicara si o sucira cu forti'a, atatu mai trimisera unii in contra altora deputati la curtea imperatésca, si cerura si solicitara ei insii, cá imperatulu se schimbe diplom'a in unele parti ale ei; apoi totu ei (boierii) au intrigatu, pentrucá Apaffi se nu apuce la domnia, pana candu ilu si scósera pe sarmanulu din principatu, éra diplom'a o resturnara, si asia noi insíne amu fostu

caus'a perirei nóstre, precumu vomu vedea mai in diosu la loculul seu*).“

Dupa acestea Cserei la a. 1692 nu mai are nimic despre Transilvani'a, decatu numai la inchiaiere ne da óresicare informatiune despre comitele Kinski, carele pe atunci era cancelariu din partea Boemiei si ministru primariu in Vien'a, omu iubitoriu de pace si moderatu, carele informanduse bine despre lucrurile Transilvaniei, pre catu fu elu in viétia, nu suferí nicidécumu, cá iesuitii se le incurce si mai tare, decatu era incurcate prin insii ardeleni, nici lasà, cá papistasii se apuce pe de asupra altoru confesiuni; indata inse ce morí Kinski si apucà cardinalulu Kollonics in loculul lui, lucrurile se schimbara.

La a. 1693 cronicariulu amestecandu afaceri familiare, personali, tocma si erotice cu alte evenimente mari, despre Transilvani'a spune numai atata, cá in acestu anu marele veziru luandu porunc'a sultanului, cá se intre prin Munteni'a in Transilvani'a cu óste mare si se dea afara pe nemti, turcii au fostu si ajunsu pana in munti, din care cauza intrase spaima mare in locuitori, pentrucá se latise fáim'a, cá turcii spre resbunare, ca-ce s'au supusu ardeleni la nemti, au se taie si se predeze totu ce voru intempina, pana voru preface tíer'a in ruine. Veterani, care avea numai síese regimente sub comand'a sa, se determinase totusi, cá se dea peptu cu turcii. Intr'aceea armat'a cea mare nemtiésca bombardá éra si barbatesce Belgradulu serbescu, incatu déca vezirulu nu ar fi alergatu pe la finea lui Augustu in ajutoriulu acelei cetati, in patru díle era se cada éra si in manile nemtiloru; asia inse armat'a nemtiésca, care inca suferise reu, fu constrinsa a se retrage dela Belgradu (8. Sept.). Asia Transilvani'a scapà astadata de turci, éra Belgradulu de nemti. N'a scapatu inse una parte a Ungariei si mai virtosu comitatulu Bihariei pana susu la Dobriřinu de cumplitele crudími ale tatariloru. Intre acestea generalulu Haissler rapí dela turci fortaretiele Inau si Siri'a (Boros Jenó et Világos-vár).

In acestu anu cronicariulu Cserei parasindu cas'a parentésca, intrà in servitiulu unchiu-seu, anume Stefanu Apor, carele pe atunci ajunsese omu mare in Transilvani'a, si asia lui Cserei éra si se dete ocaziune, cá si mai nainte la curtea lui Teleki, a se informa destulu de bine despre cursulu afaceriloru. Asia Cserei indata in acelu anu fu de fatia si la diet'a din Clusiu, unde mersese cu unchiu-seu.

1694. In anulu acesta supracomandantele armatei imperatesci era generalulu Caprara, a carui arta strategica s'ar potea asemena óresicum cu a lui Fabius Cunctator, ceea ce densulu a probatu mai alesu cu indelung'a sa aparare in siantiurile dela Petrovaradinu. Se trecemu inse éra si la evenimentele din Ardélu.

*) Ardeleni totu asia se portara si mai tardiu, totu asia se ruinara pre sine si tíer'a prin rivalitati spurcate si miserabile si prin despretiurea si tiranirea poporului, dela care apoi nici ca potea se astepte vreuna sprijóna. Not'a comp.

In anul acesta érași fu dieta la M. Osiorheiu, unde Stefanu Apor fu alesu de mare comisariu, cumu amu díce intendantu alu armatei nemtiesci, de a carei intretínere trebuca se ingrijésca. Din acésta cauza Apor veni la Sibíiu langa generalulu Veterani. Aici le veni scirea fatala, cumucà tatarii facendu incursiune de catra Moldov'a in scaunulu secuiescu Ciucu in capu de érna, au datu focu la mai multe sate, au legatu si dusu in captivitate unu mare numeru de secui si secuience, éra pre altii iau taiatu séu impuscatu. Secuú cu acésta ocașiune nu s'au aparatu de locu, éra garnisón'a nemtiésca inca nu ia potutu apara, din cauza cà insii secuú trimisesera una deputatiune de trei insi, anume Ioanu Sándor, logofetulu Tamás si Ioanu Csató la Sibíiu, cá se róge pe Veterani prin Apor, pentrucá in Ciucu se nu se trimita spre ernaticu neci macaru cele patru companii, care fusesera destinate spre acelu scopu. Generalulu Veterani spuse ciucaniloru prin Apor: „Bine, fia pe voi'a vóstra; de cumuva inse tatarii voru strabate in Ciucu, dumneata se fii respundietoriu la curte. Apor spuse lui Sándor cuventele lui Veterani; éra Sándor isi legà capulu, cà tatarii nu voru intra in Ciucu, pentrucà elu cá comandante secuiescu va sci se ia totu feliulu de precautiuni. Acestu omu blastematu mergendu a-casa, in locu de a intarí pasulu Gyimes, luà bani si alte daruri dela toti secuú cei mai buni de arme, éra spre paza trimise totu schilóde, schiopi si ticalosi, éra de spioni buni inca n'au ingrijitu cumu se cade, ba pe unu romanu pecurariu alu seu, care'i pastorea oile in munte la fenulu ce avea acolo, ilu palmuise, pentrucà bietulu omu audiendu de venirea tatariloru, a descinsu din munte, cá se insciintieze pe domnu-seu. Asia s'a potutu intempla, cà tatarii au intratu fara neci una resistentia in Ciucu, si catu tiene dela comun'a Comanu pe la St.-Michaiu incóce pana la St.-Crainu, au arsu si depredatu totu, éra in captivitate au dusu cateva mii, între acestia tocma si pre comandantele Ioanu Sándor impreuna cu nevasta sa. (Tare decadiusera si secuú pe acele tempuri).

Dupa acésta incursiune generalulu trimise in Ciucu unu vicecolonelu cu cinci sute de calareti nemtiesci, pentrucá se apere pe secuú de tataru. Stefanu Apor inca a mersu in Ciucu, pentrucá se mature cenusi'a sateloru arse, cà-ce mesurele luate de elu abia mai era de altu ajutoriu.

Cronicariulu Cserei, alu carui tata scapà din naintea tatariloru numai cu viét'i'a, nacajitu fórtu pentru cele intemperate, uitandu ceea ce spuse mai susu despre protestulu secuiloru, cá se nu le mérga garnisón'a nemtiésca, cumu si cele narate despre misieliile comandantelu secuiescu Sándor, este prea aplecatu a incrimina pe moldoveni si anume pre Duca voda pentru fatalitatea, ce ajunse atunci pre secuú ciucani; elu inse si astadata este érași fórtu naivu, pentrucà voindu a incrimina pre moldoveni, interéza pre cativa magnati ardeleni, facéndu'i adevérati banditi de codru. Cserei adica ne spune acestea:

Éra vaivodulu de atunci, anume Duca celu teneru, era mare neamicu alu Transilvaniei, din urmator'i'a cauza: Polonii navalindu asupra tata-seu Duca voda si depredandu'lu, ilu dusera in Poloni'a. Soçi'a lui amblandu cá se'i recastige libertatea, si invoiduse cu polonii, cá se le numere treidiece de mii de galbini, trimite din Constantinopole pe unu omu alu seu cu banii, cu blanarii frumóse si alese si cu cai domnesci, pentrucá se tréca prin Transilvani'a in Poloni'a si se rescumpere pe domnu-seu. Intr'aceea vaivodulu móre in captivitate. Mich. Teleki cunoscutu de rapacitatea sa, induplecase pe principele (Apaffi), cá se aresteze pe omulu lui Duca voda, si se'i ia banii, pentrucá cu aceia se se ajute la platirea tributulu turcescu. Asia rapira dela elu si galbinii, si samurulu si alte obiecte; éra Teleki ia tóte pe sam'a sa, bietulu principe 'i dà unu calu, pentrucá se nu se díca, cumucà Teleki a rapitu numai singuru; lui Lad. Székely, lui Naláezi si lui Stef. Apor inca le da nesce lantiuri de auru si alte secaturi. Ajungendu la domni'a junele Duca, destulu a cerutu despagubire dela Transilvani'a, naintat-a elu suplice si la imperatulu nemtiescu, de unde au venitu destule porunci. Nici odata nu s'a potutu relua averea lui Duca din manile lui Teleki; éra pretensiunea este sustínuta pana in dio'a de astadi. Caus'a este, cà acea talcharia neintemplanduse cu voi'a tierci si banii nedanduse in folosulu ei, tíer'a nu se tínú obligata de a'i réntórcce. Deci Duca-voda fiindu elu unu valachu iubitoriu de resbunare, voi se'si resbune de tíera pentru reulu causatu casei sale; de aceea elu inca irità pre tataru, cá se intre si se despolie, éra pe ciucani ii adormea cu mintiuni, cá se nu se téma nimicu de tataru; cà-ce déca acelu cane (Duca) ar fi fostu crestinu adevératu, usioru 'iaru fi incunoscintiatu, si asia nu aru fi caditu in captivitate atatea mii de suflete crestinesci*).

Dupa acestea cronicariulu inregistrandu cateva casatorii din familii de magnati, trece la descrierea casatoriei junelui Mich. Apaffi cu fiic'a mai mica a lui Grigorie Bethlen. Cserei afla, cà acea casatoria a fostu fórtu fatale atatu pentru Apaffi, catu si pentru tíer'a intréga, insémna inse, cà auctoriu si indemnatoriu la acea casatoria fusesse gubernatoriulu G. Bánffi, carele vediendu, cumuca junisiorulu Apaffi incepe a se destepta si a pricepe lucrurile, se temea firesce, cà in scurtu va apuca principele frenel regimulu si asia elu, Bánffi, va sari din scaunulu de

*) Dupa legile ardeleni celu caré furá adou'a óra pretiu de duoi florini, trebuca se móra in furci. Déca tíer'a, adica diet'a, nu s'a invoitu se despagubésca pe famili'a lui Duca voda din veniturile tierci, a fostu inse strinsu obligata a da pe Teleki in judecata criminala, a'i secuestra averile si din acelea a indestula pe cei pagubiti, cà-ce Teleki adunase averi fórtu mari. Intr'aceea cronicarii ne spunu de ajunsu, camu din ce feliu de elemente era compuse dietele de atunci. Banditi cá cei carii au despoliatu si pe mitropolitulu Sava, siedea pe bancile tierci si in consiliu.
Not'a comp.

gubernatoriu; deci sub pretestu, că voiesce binele junelui Apaffi, ilu induplecà, că se ia de soția pe una ardeléna, pentrucă asia se scapete cu totul din favórea curtei imperatesci, prin urmare se pèrda si principatul. Dupa Cserei scopulu curtei dela Vien'a era, că séu se dea lui Apaffi pe vrenna dintre fiecele imperatului, déca Apaffi se va face papistasiu, éra apoi in acestu casu se'i dea lui Transilvani'a că zestre; séu déca nu si-ar schimba legea (calvinésca), se'i castige de soția pe fiic'a vreunuia dintre principii electori reformati de ai imperiului. Cserei adaoge acilea, că pe atunci se si destinase pentru junele Apaffi de consórtie una dintre nepótele principelui electorale de Brandenburg, carele apoi se inaltà la rangul de rege alu Prusiei. Dupa acestea cronicariulu nostru éراسi suspina scriindu: „Vedi asia, in acestu modu dîcu si eu, că atatu principatul Transilvaniei, catu si religiunea reformata aru fi remasu pana in dio'a de astadi in stare buna. Ddieu nu a voitu. Éra usioru a seduce pre acelu junisioru nepotintiosu; ca-ce de ar fi inhibitu ei (boierii) cu sufletu curatu binele publicu si patri'a loru, tocma de ar fi voitu acelu principe teneru necioplîtu, ei nu trebuca se suferé, că elu se se logodésca fara scirea imperatului. In Transilvani'a inse totudeauna a fostu asia, si din acésta cauza se pierdù tiér'a. Nimeni n'a ingrijitu de afacerile publice, ei ei (boierii) isi cautara totu numai interesele loru private; intr'aceea binele publicu se pierdù, éra cu acela se repuse si celu privatu.“

Despre casatori'a lui Mich. Apaffi-II. cronicariulu mai insémna acestea:

„Dupa logodna se si cununara, dupa aceea sieduramu la mésa. Ceilalti se ospetara bine; inse domnu-meu (Apor) si Nicolae Bethlen era fórte conturbati; am vediutu, că ambii lacrimara asupra mesei. Totu atunci furara si frumosulu orologiu alu domnului meu, trimisu lui cá presentu dela soția lui Fr. Eszterház. Apor adica scóse orologiulu la mésa, pentrucă se védia la cate óre este; altii ilu cerura dela elu; unulu dupa altulu atatu ilu mai contemplara, pana ce se stracrà p'intre manile unuia dintre ei (dintre boierii meseni), incatu nece-odata n'am mai potutu afla acelu orologiu. In tóta viéti'a imi voiu aduce amente, că aduo'a dí desdeminétia ne puseramu in calésca, cu domnu-meu, pentrucă se mergemu la Cheti'a, éra elu imi díse: „Tiene mente nepóte: Ddieu se dea, că eu se mintiu; inse Michailu Apaffi aruncà eri principatul Transilvaniei sub patu, si nece ca'lu va mai scóte de acolo neci-odenióra. Sufletulu aceluia, carele facù acestea, se respundia inaintea lui Dumnedieu; noi inse vomu deplange acésta fapta impreuna cu tiér'a.“

In acelasi anu generalulu Veterani veni spre tómnna cu regimentele in comitatulu Hunedórei, éra boierii esira intru intempinarea lui la Bobaln'a. Puçinu dupa aceea Veterani veni la Clusiu impreuna cu principele, de unde calatorira amendoi la Vien'a.

Acolo se incercara destulu, cá dóra aru potea strica casatori'a lui Apaffi, spre mare folosu alu lui si spre salvarea tierei, adaoge cronicariulu; fiindu inse, că era cununatu, din tóte incercarile acelea se alese nemicu, si asia se re'ntórsera in Transilvani'a fara rezultat.

(Va urma.)

Ginnastic'a si eesercitiulu in arme.

(Fine).

CAPITOLULU V.

Drepturile membriloru.

Art. 18. Fiacare membru are dreptu de initiativa pentru a face propunerile, ce crede utile societatiei, in adunarile generali, in care are votu deliberativu. Fiacare membru se bucura, in marginirea regulamentelor speciali, de diversele lectiuni si exercitii din societate si iea parte la serbarile ei ordinare si extraordinarie.

Art. 19. Fiacare membru este conproprietariu alu averei mobiliarie si imobiliarie a societatiei, fara inse d'a poté candu-va cere licuidarea quotpartei sale.

Art. 20. Fiacare membru are dreptulu a atrage atentiunea comitetului societatiei asupra imbunatatiriloru, ce le crede urgente séu utile in decursulu sesiuniloru generali ale societatiei.

Comitetulu le aprecieza si decide.

Art. 21. Fiacare membru are dreptulu de a obiecta in terminulu otaritu la art. VII. alu 2 asupra admisibilitatiei membriloru.

Obiectiunile sunt pururea din respectulu societatiei, éra nu personali séu politice.

Art. 22. Fiacare membru are dreptu a introduce, in marginirea regulamentelor speciali, pre unulu séu mai multi amici, la exercitiile de dare la semnu si la serbarile ordinarii ale societatiei.

Acésta introducere se va face inse pururea cu agradamentulu celu puçinu alu dirigentelu primu, séu alu unui membru din comitetu.

Membrulu primu dirigente, séu membrulu din comitetu au dreptulu d'a escludé imediatu persónele intróduse, care n'aru respecta dispositiunile si regulele stabilite.

Pentru conduita introdusiloru si stricatiunile séu cheltuelile ocazionale de acestia, respundu membrii introducatori.

Este nepermisa introducerea de persóne straine la serbari séu exercitii, la care comitetulu a decisu se iea parte numai membrii.

CAPITOLULU VI.

Disciplin'a.

Art. 23. Comitétulu, asupra referatului casieriu-lu seu aratatoriu, ca unu membru nu si-a platitu contributiunea pe doué trimestre, va face, dupa avertise-mintele ordinare in scrisu ale casieriei, prin unu diariu

o ultima chiamare la plata, cu terminu de diece zile. La espirarea acestora comitetulu va socoti pre neplatitoriu demisionatu si lu va sterge din registrele societatii, urmariindu inse (conformu art. X.) sumele datorite de acelu membru.

Art. 24. Membrulu esclusu pentru neplata de contributiune, póte fi reprimitu, numai platindu din nou tacsă de reintrare, déca reprimirea se face pana in trei luni dela escludere.

Art. 25. Membrulu esclusu pentru motive de ordine morale séu pentru rea credintia catra societate, nu mai póte fi reprimitu.

Art. 26. Conflictetele regretabili dintre membri, petrecute in localele societatii, se aprecieza de comitetu numai din respectulu demnitatii si alu interese-loru societatii; conflictulu inse se reguléza de cei interesati, afara din societate.

Duelulu e opritu in localurile societatii.

Art. 27. Regulamentele speciali voru prevedea diversele casuri de disciplina in sinulu societatii, la exercitiile si serbarile ei, si care nu s'au prevediutu in aceste statute.

CAPITOLULU VII.

Presiedintii si membrii de onóre.

Art. 28. Societatea are unu presiedinte onorariu. Ea póte avé veri cati membri onorari.

Art. 29. Presiedinte de onóre este capulu statulu si in lipsa alta persóna, care va aduce societatii cele mai mari si mai necontestate servicii.

Membrii de onóre se numescu dintre acele persóne, care straine societatii, lucréza pentru inflorirea si prosperitatea ei si a natiunei romane.

Adunarea societatii numai numesce presiedintele si membrii onorari.

Art. 30. Membrii onorari n'au votu deliberativu in adunările generali, nici sunt eligibili in comitetu.

Asistenti'a loru la adunările generali si consiliile loru binevoitórie sunt primite cu recunoscintia.

Ei se bucura inse de tóte drepturile, ce au membrii activi la diversele exercitii si serbari ale societatii.

Ei nu platescu tacsé, nici contributiuni.

CAPITOLULU VIII.

Administratiunea.

Art. 31. Societatea pentru administrarea ei numesce, prin alegere anuale cu votu secretu, unu comitetu compus din unu presiedinte, unu vicepresiedinte, unu casieriu, unu conservatoriu, unusprediece membrii.

Art. 32. Comitetulu se alege pe unu anu. Membrii lui sunt reeligibili.

Art. 33. Sunt eligibili in comitetu numai acci membri, cari dejá posedu diploma conformu art. 9.

Art. 34. Comitetulu numesce cu votu secretu pre 5 dintre cei unusprediece membrii, din sinulu seu, la functiunile urmatórie:

Unu membru primu dirigente alu darei la semnu;

unu membru primu dirigente alu exercitiiloru de gimnastica; unu membru primu dirigente alu exercitiiloru de arme; doui secretari.

Funcitiunile aceste sunt obligatorii pentru membrii, carora li se dau de comitetu, sub pedépsa de escludere din sinulu lui.

Art. 35. Demisiunile membriloru comitetulu (pe motive admisibile) se primescu de catra membrii remasi si se procede la inlocuirea demisionatiloru numai la prim'a sesiune a adunarei societatii, déca membrii remasi sunt in numeru suficiente.

Demisiunile comitetulu intregu nu se potu da, decatu la adunarea societatii.

CAPITOLULU IX.

Atributiunile membriloru comitetulu.

Presiedintele.

Art. 36. Presiedintele are datoria si dreptu:

a) Se presiéda adunările generali ordinari si extraordinari ale societatii si ale comitetulu ei.

b) Se faca convocarea adunariloru societatii si ale comitetulu.

c) Se primésca si dirige spre lucrare corespondinti'a adresata societatii.

d) Se subsemne actele de tóta natur'a, ce se facu in sinulu societatii, séu esu dela ea.

e) Se faca ordinea dílei la siedintiele comitetulu.

f) Se observe regulata pazire a dispositiuniloru statuteloru si a regulamentelor.

g) Se revedeze, la trebuintia, compturile casieriei si se si faca in scrisu séu verbale observatiunile sale.

h) Se urmarésca cumu va crede mai bine, interesele morali ale societatii.

Pentru cele materiali se va intielege pururea cu comitetulu.

i) Se represente societatea cu precadere, cá primul ei si celu mai distinsu functionariu, in tóte casurile, unde este ea chiamata ad honorem.

Se conserve sigilele mari, insigniile, drapelulu, statutele originali si documentele de valóre ale societatii.

Art. 37. Presiedintele mandéza spesele societatii, subsemnandu mandatele impreuna cu unulu din secretarii societatii, designatu prin votulu comitetulu.

Art. 38. Pentru ajutarea presiedintelui la lucrările sale, este vicepresiedintele societatii.

Vicepresiedintele nu presiéde, nici póte convoca adunările generali séu ale comitetulu fara de autorizare prealabila a presiedintelui.

Art. 39. Vicepresiedintele inregistréza in speciala carte, fastele diarii ale societatii si, impreuna cu presiedintele, publica analele ei.

Casieriulu.

Art. 40. Casieriulu, in garanti'a averei sale, primescu banii ce intra la societate din diversele contributiuni, tacsé, dari etc.

Nici o suma, afara de acele din contributiuni

ordinarii, nu o va primi nici inregistra casieriuul in registrele casei, fara unu prealabile ordinu alu presiedintelui subscrisu de societate.

Art. 41. Casieriuul e obligatu a luá tóte mesurile, ce le va crede bune pentru a face la timpu incasarea contributiuniloru trimestrali dela membri.

Elu va activa si incasarea la timpu a celorlalte taese, subventiuni etc. in marginirea art. 40 alin. 2.

Art. 42. Casieriuul tiene registrele sale dupa cumu se va stabili prin regulamentu speciale alu comptabilitatii.

Art. 43. Casieriuul face platile in numele societatiei dupa ordonantiele presiedintelui contrasemnate de secretariu, pururea in marginirea budgetului si ale crediteloru anuali.

Nici o plata nu o face casieriuul fara a luá cuvenitele acte de controla.

Art. 44. Casieriuul presenta comitetului in fiecare trimestru unu tabelu alu situatiunei casei, insocitu de unu raportu, prin care propune imbunatatirile si lucrarile, ce le crede necesarii in interesulu serviciului seu.

Art. 45. Casieriuul afiséza in sal'a principale a societatiei in cele d'antei optu dile ale noului trimestru tabelulu situatiunei trimestrului inchieiatu, spre cunoscenti'a societatiei.

Art. 46. Casieriuul séu delegatulu care'si va da, pe a s'a raspundere, asista la exercitiile de dare la semnu pentru a primi si controlá banii dupa dreptulu de dare, capse, cartusie etc.

Art. 47. Casieriuul nu va poté tiené in cas'a societatiei mai multu, decatu lei noui un'a mie in numerariu.

Indata ce sumele intrate aru trece peste una mie lei, si nu va fi se se faca pana in diece dile vreo plata mai mare cu asemenea bani, ei se voru depune la o casa de banca sigura, prin lucrarile comitetului. Actulu de depunere casieriuul ilu va preda comitetului.

Art. 48. Casieriuul e respundietoru directu ca tra adunare pentru gestiunea fonduriloru ei in marginirea budgetului si a crediteloru speciali.

Elu e obligatu a preda adunarei generale din Ianuariu raportu detaliatu de situatiunea casei si miscarea baniloru, pana la ultim'a dí a anului din urm.a

Pentru dílele ce trecu din Ianuariu pana la alegerea noului casieriu, se rafuesce cu acesta, cu scirea si a noului comitetu.

Art. 49. Raportulu casieriuului pentru situatiunea cassei se va trimite tuturoru dd. membrii cu post'a mica, cu celu puçinu siépte díle inainte de dío'a, in care adunarea e convocata.

Conservatoriulu.

Art. 50. Conservatoriulu este datoriu:

1) a tiené inventariu detaliatu de tóta averea mobiliaria si imobila a societatiei, cu specificarile urmátórie: a) pretiuul de cumparare; b) daru séu cumparatura; c) dat'a procurarei; d) starea in care se afla.

2) A veghia la conservarea cea buna a dotei mobiliarie si imobiliare, cumu si la imbunatatirea si sporirea ei, in vedére cu scopulu societatiei si cu budgetulu anualu.

Conservatoriulu arata comitetului lipsele si reparaturile de facutu, prin raportu in scrisu.

3) A veghia la tienerea curata a saleloru de esercitii si la luminarea si incaldirea loru prin servitorii subalterni, dupa budgetu.

4) A ingriji de gradinile societatiei si de plantele proprietatii ei.

5) A regula decorarea saleloru si in genere a localeloru societatiei la ocaziuni solemne.

6) A urmari despagubirea societatiei pentru stricatiunile séu perderile aduse de vre o persóna mobiliariului séu imobileloru societatiei.

Art. 51. Conservatoriulu remane ca tra societate respundietoriu cu starea lui pentru perderile séu daunele mai mari casionate din neprevederea si incuri'a lui.

Art. 52. Déca dupa trei admonitii in scrisu, facute de comitetu conservatoriului pentru neglijentia, elu totu persista in ea, comitetulu va poté (déca sesiunea adunarei nu va fi pana in o luna), se renduésca suplinitoriu conservatoriului abatutu pre unu altu membru, carele va administra in raspunderea conservatoriului abatutu.

Dirigentii.

Art. 53. Dirigentii otariti de comitetu la fiecare exercitiu prin votu secretu, veghiaza asupr'a ordinii in dílele si orele respective ale exercitiiloru, cumu si regulata venire si pazire de datorii din partea magistriloru.

Art. 54. Dirigentii facu in programele generali de serbari ale societatiei, consultandu pre magistrii, partea, ce fiecare exercitiu are a avea in serbare, indicandu anume si membrii, ce voru lucra, séu persónele, ce au a fi premiate.

Art. 55. Dirigentii facu proiectele speciali relative la respectivele loru exercitii si le supunu cercetarei, aprobarei si promulgarei comitetului.

Art. 56. Dirigentii sunt datori a espune comitetului macaru ua-data in fiecare trei luni in scrisu raportu, aratandu:

- a) Inbunatatirile si rezultatele dobandite in genere si din respectulu fiacarui membru.
- b) Inbunatatirile ce sunt de realizatu.
- c) Abaterile mai mari urmate in cursulu exercitiiloru.
- d) Statistic'a fiacarui exercitiu.

Dirigentele darei la semnu va tienea si statistic'a focuriloru si a concursuriloru.

Secretarii.

Art. 57. Secretarii cei doi ai comitetului sunt secretari si ai adunariloru societatiei.

Ei redactéza procesele verbali ale adunarei si ale comitetului si ecpedéza actele, ce decídu aceste adunari, séu presiedintele loru.

Ei tienu archivulu si bibliotec'a societatiei in regula cu inventare.

Art. 58. Secretariulu celu mai june de etate tiene tabel'a mobile si stabile pentru cunóscerea indata a membriloru de tóta categori'a a societatiei.

Aceste tabele voru fi pe litere alfabetice. Ele voru arata: a) numele si famili'a; b) profesiunea; c) dat'a admiterei si in urm'a a ce propunere; d) domiciliulu; e) osebite notatiuni.

Art. 59. Unulu din secretari tiene registrele de intrare si celu alu doilea pre cele de ecspedire si esire. Sortii decudu care anume.

Art. 60. Fiacare secretariu face ecspedirea lucrurilor ce resulta din procesulu verbalu, care'lu a redactatu elu, pana in cinci díle celu multu dela otarirea acelu lucrari de comitetu séu de adunare, si le supune revisiunei si subscrierei presiedintelui.

Art. 61. Nici o charthia nu se espedéza dela societate fara subscrierea presiedintelui, séu prin autorisare a vicepresiedintelui.

Membrii de comitetu.

Art. 62. Membrii de comitetu, carora nu li s'a datu o functiune din cele mai susu prevediute, se atasiéza prin votulu secretu alu comitetului, pe langa membrii functionari si anume: trei pe langa primul dirigente alu darei la semnu; unulu pe langa alu gimnastice; unulu pe langa alu armeloru; unulu pe langa conservatoriu.

Acestia lucréza cu totulu dupa povatiuirea primiloru dirigenti si in vedere cu regulamentele speciali.

CAPITOLULU X.

Comitetulu.

Art. 63. Comitetulu are administratiunea morala si materiala a societatiei in marginirea statuteloru si a regulamenteloru.

Comitetulu are urmatóriele atribute principali:

a) A ingriji cu zelu, staruintia si iubire de mersulu si prosperarea societatiei.

b) A representa societatea in relatiunile ei esterne si respective interne.

c) A veghia la intocmai pazire de catra membrü si functionarii societatiei a datoriloru fiacarui.

d) A starui din tóte puterile la manutienerea concordiei si stimei reciproce intre membrii societatiei, impiedecandu reulu din data ce se ivesce, prin intielepte si prudente mesuri.

e) A provoca tóte imbunatatirile in interesulu societatiei si in vedere cu scopulu ei.

f) A priimi cererile de admitere in societate si a regula prin votu asupr'a lorü, cumu si asupr'a escluderiloru.

g) A consilia amicale pre membrii in interesele societatiei si prin presiedintele ei si a lua tóte mesurile in faéa cu ce calca statutele si regulamentele, precumu la art. respectivi se arata.

h) A priimi darurile si subventiunile ce s'aru

face societatiei fara conditiuni d'acele, care facu necesariu votulu adunarei generale.

i) A redacta si stabili, consultandu dirigenti priimi respectivi, diversele regulamente ale societatiei.

Aceste din data ce se voru fi afisiatu in locululu principale alu societatiei, sunt considerate de promulgate si deplinu ecsecutabili.

Pana in trei luni dela votarea acestoru statute, comitetulu e tienutu se fia promulgatu regulamentele speciale mai urginte.

k) A ecsecuta cu sinceritate tóte decisiunile adunariloru generale.

l) A veghia asupr'a modulu, cumu casieri'a si tiene registrele si a priimi dela casieriu la fiacare trei luni tabela de situatiunea cassei.

m) A lua mesuri energice pentru incassarea venituriloru societatiei, dupa provocarea, ce va priimi dela casieriulu societatiei.

n) A face ordinea dílei adunariloru generali.

Numai propunerile ce se facu de membrii contr'a comitetului, se inscriu la ordinea dílei de catra insasi adunarea.

o) A decide de serbarile ordinarii si straordinarii ale societatiei.

p) A duce dupa budgete si credite spesele societatiei.

q) A numi séu inlocui si destitui dupa interesele serviciulu pre impiegatii salariati ai societatiei.

r) A decide de convocarile straordinari ale adunariloru societatiei.

Art. 64. Comitetulu la adunarea generala din Ianuariu va presenta raportu detaliatü de situatiunea morale si materiale a societatiei.

Pe langa acestu raportu se va presenta si raportulu casieriei cu tabel'a situatiunei cassei.

Art. 68. Comitetulu va propune societatiei in sesiunea din Octombree cu deosebire, imbunatatirile, ce va crede in interesulu societatiei.

Art. 66. Comitetulu este in dreptu a da oricarui membru insarcinari din cerculu activitatiei societatiei. Fara motive admisibile nimeni nu póte refusa asemene insarcinari.

Art. 67. Comitetulu póte a propune adunariloru numirea de membrii de onóre. Membrii inse au si ei iniciativ'a acestoru propuneri.

Art. 68. Comitetulu e obligatu a tiene siedintie ordinarie celu puéinu la cincispediece díle.

Cele estraordinarie le convóca presiedentele dupa trebuintia.

Art. 69. Comitetulu este in siedintia lucrátóre, fiindu facia pe langa presidente (séu in lipsa vicepresiedentele prim delegatiune), si celu puéinu 7 membrii.

Art. 70. Membrii de comitetu, carii voru lipsi la 4 siedintie ordinarie consecutive, fara motivu admisibile, voru fi inlocuiti de comitetu cu membrii provisorii alesi:

a) Dintre acei membrii, cari la ultim'a votare de membrii comitetului, au avutu voturi mai multe, dupa cei cari au avutu maiortatea.

b) Si in lipsa de asemenea membrii, se voru numi tragându la sôrti între toti membrii cu diploma.

CAPITOLUL XI.

Impiegati salariati de societate.

Art. 71. In serviciulu societatiei si alu comitetului stau:

- a) Magistrii de diversele exercitii:
- b) Unu ajutoriu comptabile.
- c) Unu intendentu alu localului de dare la semnu.
- d) Servitori dupa budgetu.

Art. 72. Ajutoriulu comptabile sta la dispozitiunea casieriului si este numitu de comitetu dupa propunerea casieriului.

Art. 73. Intendentulu are datoria, sub privigherea primului dirigente alu darei la semnu:

a) Se ingrijésca de serviciulu semneloru si de tienera loru in stare buna.

b) Se ingrijésca de localulu si parapetele din coprinsulu institutului darei la semnu, anuntiandu si provocandu pre primulu dirigente pentru ori-ce stricatiuni séu lipse.

c) Se conserve armele de dare la semnu in serviciulu membriloru in dílele de exercitiu ordinariu.

Art. 74. In serviciulu darei la semnu va fi unu carabinariu, care va asista la fiacare dare la semnu.

Acesta va fi datoriu:

a) Se tiena unu numeru indestulatoriu de arme bune si munitiuni pentru membrii, carii nu posedu arme.

b) Se aiba cu elu instrumentele necesarii pentru a face la momentu micile reparatiuni si curatirea armeloru membriloru societatiei, cari dau la semnu in acea dí.

Curatirea de duoe ori a armei unui membru si micile reparatiuni la faci'a locului le face carabinariulu fara plata.

Art. 75. Pentru serviciile ce carabinariulu face societatiei si pentru chiria armeloru, ce imprumuta membriloru, elu va avea dreptulu a priimi dela cei, carora le da arme, o plata, a carei cantitate va fi mai dinainte otarita de comitetu si afiasiatu in hala.

Art. 76. La postulu de carabinariu si pre catu e posibilu si la acelu de ajutoriu comptabilu, se voru preferi membrii din societate, cunoscându serviciile respective ale acestoru functiuni.

CAPITOLUL XII.

Avere si budgetu.

Art. 77. Averele societatiei se constituie din

- a) Imobilie.
- b) Mobiliariu, aparate etc. si
- c) Capitalele ce s'aru depune cu timpulu cu procente.

Art. 78. Venitulu societatiei se constituie din

- a) Tacs'a de 24 lei, ce va plati odata la intrare fiacare membru séu aspirantu membru.
- b) Contributiunea ce va plati fiacare membru de

lei noi 12 pe fiacare trei luni, putendu-o plati si mensuale.

c) Subventiuni.

d) Daruri, contributiuni benevole, venituri dela cartusie, baluri, serate etc.

e) Neprevedute si

f) Procentele sumeloru capitalisate.

Art. 79. Spesele ordinare ale societatiei voru fi:

a) Salariile impiegaliloru.

b) Chirii de locale.

c) Intretinerea localului nou alu darei la semnu.

d) Intretinerea, repararea si inmultirea aparateloru, armeloru etc.

e) Publicari diverse, între care si analele.

f) Spese de ceremonii, serbari si premii.

g) Iluminatu si incalditu.

h) Spese de cancelaria si diplome.

Estraordinare spese voru fi de astadata:

a) Imbunatatirea si completarea localeloru nóua dela locul darei la semnu, si

b) Taiarea si plantarea gradinei.

Art. 80. Budgetulu venituriloru si cheltueliloru se proiectéza de comitetu si se votéza de adunare in sesiunea din Octombree.

Art. 81. Déca din impregiurari budgetulu n'a fostu votatu pana in Ianuariu, comitetulu administréza dupa budgetulu vechiu.

CAPITOLUL XIII.

Adunările generali.

Art. 82. Sunt trei adunarie generale ordinare pe fiacare anu: 1) La prim'a duminica din Maiu; 2) la prim'a duminica din Octombree; si 3) la a dou'a duminica din Ianuariu.

Art. 83. Adunarea generale e constituita cu vericàti membri voru fi presenti, dupace va fi fostu convocata prin publicatiune in celu puçinu doua foi si cu cincispredece díle nainte, repetându publicatiunea in tóte dílele.

Art. 84. Adunarea generale din Oct. se ocupa mai alesu de budgetulu societatiei.

Adunarea din Ianuariu se va ocupa cu cercetarea compteloru si cu alegerea membriloru noului comitetu.

Art. 85. Alegerea comitetului se face cu votu secretu si cu majoritate absoluta. Déca sunt membri, cari la anteulu scrutiniu n'au intr'unitu majoritatea absoluta, se pasiesce la alu duoilea scrutiniu, in care decide majoritatea relativa.

Vechiulu comitetu presiede adunarea si reguléza administratiunea societatiei, pana in momentulu imediatu dupa proclamarea scrutiniului alegerei noului comitetu.

Art. 86. Adunarea póte esclude indata din societate pre acei membrii, cari aru refusa fara motive admisibile functiunile ei onorifice, in cerculu activitatiei societatiei.

Art. 87. Comptele casieriei societatiei se cercetéza de catra o comisiune de 5 membrii, alésa de catra

adunarea generale din Ianuarius, in urm'a instalarii noului comitetu. Alegerea se face cu votu secretu.

Art. 88. Comisiunea cercetéza si observa compele casieriei, registrele etc. in vedere cu regulamentele, budgetele, creditele si piesele justificative si aréta adunarei intr'unu raportu detaliatu cele aflate, pururea ascultandu pre vechiulu casieriu in indreptarile sale.

Conclusiunile comisiunei sunt definitive esecutabili, dupa citirea loru in adunare, déca in contra loru nu reclama casieriulu vechiu, séu comitetulu din care acela lua parte. In casu de reclamare, adunarea decide prin desbateri.

Art. 89. Membrii adunarei au initiativa pentru verice propuneri in cerculu scopului societatiei.

Propunerile aceste le inscrie comitetulu la ordinea dilei pentru sesiunea urmatória, déca nu afla cu cale a se tratá de urgentia de adunare.

Propunerile tindiédu a acusá séu a blamá pre comitetu, séu vreunu membru alu acestuia, se punu immediatu la ordinea dilei, care o fiséza adunarea.

Art. 90. Adunarea generale a societatiei are suprem'a conducere a intereseloru ei morali si materiali. Decisiunile ei sunt legi pentru vericare membru.

Art. 91. Adunarea singura numesce presiedenti si membrii de onóre.

Art. 92. Deschiderea si inchiderea adunarei o face presiedintele societatiei si in lipsa vicepresiedintele.

Art. 93. Decisiunile adunarei se dau prin majoritatea voturilor.

Votarea se face: a) Prin scrutiniu secretu, pentru persóne; b) prin apelu nominale; c) prin sculare si siedere; d) prin aclamare, candu nu se ridica trei membrii care se protesteze.

In cestiuile de modificari de statute, de budgetu, aprobari de compe, blamuri séu acusatuni aduse comitetului, séu vreunui membru, se votéza prin apelu nominale.

Art. 94. Resumatulu lucrariloru adunariloru se publica in analele societatiei si in vreunu diariu mai respanditu.

CAPITOLULU XIV.

Durat'a societatiei, modificare de statute si disolutiunea ei.

Art. 95. Societatea esista, pe catu tempu va numerá unu minimumu de 25 membrii.

Art. 96. Statutele aceste sunt modificabile in verice articlu, afara de acei ce coprindu scopulu societatiei (art. I. si II.). Indata ce acesti articlii s'aru alterá séu modificá, societatea e considerata disoluta.

Pentru a aduce vreo modificare la alte articule, propunerea va trebui se fia prezentata adunarei sustienuta de 50 membrii cu diploma.

Propunerea de modificare coprindeindu in detaliu motivele, se va publicá prin diarie, si se va luá in desbateri numai in sesiunea ordinaria vfitóre a adunarei, adeca dupa patru luni.

Se cere votulu a $\frac{2}{3}$ din Nr. membriloru presentii pentru propunerile de acésta natura.

Art. 97. In casu de disolutiune a societatiei prin fortia maiora, ori lipsa de membrii, ori abatere dela scopulu societatiei, comitetulu in activitate licuidéza datorile societatiei si incaséza veniturile ei, publicandu prin diarie tabel'a ultimei situatiuni a casei.

Indata apoi comitetulu reguléza avutulu netu alu societatiei astufeliu:

a) Localulu de dare la semnu cu ale sale se va incredintiá primariei cu inventariu estimativu si detaliatu. Acést'a nu'lu va puté trece, in cursulu aniloru de stapanire ai societatiei asupra locului cedatu, decatu acelei societati romane, care s'aru reinfiintia cu statutele aceste in tocmai.

In asemenea casu sunt de dreptu membrii ai acestei societati vericare dintre membrii vechiei societati, dupa cererea loru.

b) Capitalele neto remase se voru depune la casa' centrale a statutului cu dobanda.

Nime nu póte atinge aceste capitale in cursu de diece ani, déca societatea nu se reinfiintieza totu cu din vechii membrii. La implinirea acestui terminu, banii depusi se voru dá pentru scólele romane.

c) Drapelulu, sigilele si insignile societatiei disolute se voru incredintiá museului. Statutele originali si actele diverse se voru depune la archiv'a statului, séu nepriminduse acolo, la Primaria.

CAPITOLULU XV.

Dispositiuni transitorii.

Art. 98. Dispositiunile acestoru statute se voru pune in esecutiune dela dio'a votarei loru de adunarea societatiei. Articli inse, relativi la cotisatiuni si tacse (afara de a diplomei) sunt esecutorii dela $\frac{1}{13}$ Ianuarius 1869.

Art. 99. Tóte dispositiunile si regulamentele contrarie acestoru statute sunt si remanu desfiintiate.

Votatu in adunarca generale dela $\frac{2}{14}$ Febr. 1869.

C l i o.

Series Vajvodarum Transilvaniae.

(Continuare).

- 1497 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. Reg. Arch. T. I.
- 1497 Stephanus de Telegd Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1498 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda et Comes Sicularum. Szeredai „Series Epp.“ Vide Cap. Alb.
- 1498 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. C. D. T. IV.
- 1498 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. S. C. D. T. V.
- 1498 Stephanus Telegd Vice-Vajvoda S. C. D. T. V.
- 1498 Petrus Comes de Bozin Vajvoda. Vide Schaeseus in nota.
- 1498 Petrus Comes de S. Georgio et Bozin Vajvoda et Comes Sicularum. C. D. T. IV. Vide et Wagner anal. famil.
- 1498 Petrus Comes de S. Georgio et Bozin Vajvoda. Supl. Cod. Dipl. T. V.
- 1499 Petrus Comes de S. Georgio et Bozin Vajvoda. S. C. D. T. V. ter. et Sicularum Comes 1499.
- 1499 Petrus Comes de S. Georgio et Bozin Vajvoda et Comes Sicularum. C. D. T. IV.
- 1500 Petrus Comes de S. Georgio Vajvoda. Reg. Arch. T. II.

- 1500 Petrus Comes de S. Georgio Vajvoda. Szeredai „Not. Capit. Alb.“ Vide Corona.
- 1501 Petrus Comes de S. Georgio Vajvoda. Szeredai „Not. Capit. Alb. — Hic Judex Curiae et Com. Siculorum 1501. Vide Batthyán. Leg. Ecc. I.
- 1501 Idem Petrus — una Judex Curiae. C. D. T. IV. ejus frater fuit Christophorus.
- 1501 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae Vajvoda et Comes Siculorum. S. C. D. T. V.
- 1501 Bartholomaeus Dragfi Vajvoda. Szirmai Szathmár II.
- 1502 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae Vajvoda et Comes Siculorum. S. C. D. T. V.
- 1502 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae etc. Reg. Arch. T. 1.
- 1503 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. S. C. D. T. V.
- 1504 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. S. C. D. T. V.
- 1504 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. C. D. T. IV.
- 1504 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1505 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. Reg. Arch. T. I. et T. III.
- 1505 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. C. D. T. IV.
- 1505 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. S. C. D. T. V.
- 1505 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. Batthyányi Leg. Ecc. T. I.
- 1506 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae. S. C. D. T. V. diutius e Transilvania absens 1506.
- 1506 Benedictus de Thur Vice-Vajvoda. C. D. T. IV.
- 1506 Benedictus de Thur Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1507 Petrus Comes de S. Georgio et Bozin Vajvoda et Comes Siculorum. Reg. Arch. T. II.
- 1508 Petrus Comes de Bozin. Szeredai „Notit. Capit. Alb.
- 1508 Petrus Comes de Bozin etc. S. C. D. T. V.
- 1509 Petrus Comes de Bozin etc. S. C. D. T. V.
- 1509 Petrus Comes de Bozin etc. Reg. Arch. T. I. et T. II.
- 1509 Emericus de Perény Locumtenens mandat in Transilvania. S. C. D. T. V.
- 1510 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. S. C. D. T. V.
- 1510 Petrus Comes de S. Georgio et de Bozin, Judex Curiae, Vajvoda et Siculorum Comes. Vide „Verböztzi István emlékezete Pesten 1819.“ II. kötet.
- 1511 Petrus Comes de S. Georgio, Judex Curiae et Vajvoda. S. C. D. T. V.
- 1511 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. Suppl. C. D. T. V.
- 1511 Vajvoda Saxonum a jurisdictione Vajvodarum exemtorum est Joannes Zapolya.
- 1513 Leonardus Barlabási de Hederfája Vice-Vajvoda et Vice-Comes Siculorum. S. C. D. T. VI.
- 1514 Petrus jam Judex Curiae. Reg. Arch. T. II.
- 1514 Joannes Zapolya. Szeredai „Notit. Capit. Alb.“
- 1515 Joannes Zapolya. Vide Abrudbánya.
- 1515 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. C. D. T. IV.
- 1515 Joannes Zapolya Vajvoda. S. C. D. T. VI.
- 1516 Joannes Zapolya Vajvoda. C. D. T. VI.
- 1517 Joannes Zapolya Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1518 Joannes Zapolya Vajvoda. Vide Sándor.
- 1518 Joannes Zaholya Vajvoda et Leonardus Barlabási Vice-Vajvoda. S. C. D. T. VI.
- 1519 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculor. C. D. T. IV.
- 1519 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. S. C. D. T. VI.
- 1519 Leonardus Barlabási Vice-Vajvoda. S. C. D. T. VI.
- 1519 Nicolaus Hagymás de Berekszó Vice-Vajvoda et Vice-Comes Siculorum. S. C. D. T. VI.
- 1519 Franciscus Kendi Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. 1.
- 1520 Joannes Zapolya Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1520 Leonardus Barlabási de Hederfája Vice-Vajvoda. Reg. Arch. Tomo II.
- 1521 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. Suppl. C. D. T. VI.
- 1523 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. Suppl. C. D. T. VI.
- 1523 Leonardus Barlabási Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1523 Stephanus Tomori Vice-Vajvoda. Reg. Arch. T. II.
- 1524 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. Suppl. C. D. T. VI.
- 1525 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. Suppl. C. D. T. VI.
- 1525 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. C. D. T. IV.
- 1525 Stephanus Tomori. Vide Sz. Márton Comitatus Küküllő.
- 1526 Joannes Zapolya Vajvoda et Comes Siculorum. Suppl. C. D. T. VI.
- 1526 Petrus Perény docet Eder in Simig. Licet Simigianus, asserat, Emericum Czibák fuisse Vajvodam constitutum.
- 1527 Petrus Perény Vajvoda et Comes Siculorum. S. C. D. T. VI., fuit Joannis Regis.
- 1528 Petrus Perény. Vide Corona.
- 1529 Alexius Bethlen Vice-Vajvoda et Vice-Comes Siculorum. S. C. D. T. VI.
- 1529 Petrus Perény Vajvoda. S. C. D. T. VI.
(Va urma).

Ad Nr. 159—1869.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asoc. trans. dela sied. comit. din 8. Maiu a. c. pana la siedinti'a aceluia din 8. Iuniu a. c.

1) Prin dn. protop. alu Giulei Alimpiu Barboloviciu s'a trimesu la fondulu asoc. cá oferte benevole sum'a de 38 fr. v. a., si anume dela urmatóriele parochii si filiale din Tractulu prot. alu Giulei: a) Borsi'a 4 fr.; b) Dragu 4 fr.; c) Ascileulu de susu 3 fr.; d) Sinteu 3 fr.; e) Uifalaulu magiaru 3 fr.; f) Huseu-Macicasiu 3 fr.; g) Giuľa 3 fr.; h) Valasutu 3 fr.; i) Adalinu 2 fr.; k) Babufiu 2 fr.; l) Badoeu 2 fr.; m) Crasiu 2 fr.; n) San-Martinu Macicasiu 1 fr.; o) Christurelu 1 fr.; p) Ciunafai'a 1 fr.; q) Chidea 1 fr.; cu totulu 38 fr. v. a.

2) Dela dn. protopopu in Mező-Sz.-Márton, Gregoriu Elechesiu s'a trimesu cá tacsá de m. ord. pre a. cur. 186⁸/₉, cumu si pentru diploma cu totulu 6 fr.

3) Dela dn. capitanu Stephanu Borgovanu cá m. ord. nou si pentru diploma 6 fr.

4) Dela dn. capitanu in pens. si cassariu alu asoc. Const. Stezariu cá tacsá de m. ord. pre 186⁸/₉ 5 fr.

5) Prin Rm. dn. parochu si protop. onor. in Abrudu, Alexandru Amosu Tobiasiu, s'a trimesu la asoc. pentru Dómn'a veduva Salvin'a Tobiasiu tacs'a de m. fundatoriu 200 fr.

6) Prin Rm. dn. protopopu si vice-presiedinte alu asoc. Ioanu Hanni'a s'a administratu la cass'a asociat. 10 fr. v. a. si anume: a) dela dn. protopopu Ioanu Tipeiu tacs'a de m. ord. pre 186⁸/₉ 5 fr.; b) dela dn. parochu Nicolae Lazaru tacs'a de m. ord. pre 186⁸/₉ 5 fr.

7) Prin zelos'a staruintia a dlui notariu si colectoru Nicolae Ciugudeanu s'au trimesu la cass'a asoc. cá colecta dela comun'a Poian'a 25 fr.

Sibiu in 8. Iuniu c. n. 1869.

Dela secretariulu asoc. trans. romane.